

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

Marele Congres preoțesc din Cluj.

— Reorganizarea secției Asociației Clerului „Andrei Șaguna”. — Directive noi. — Înființarea fondului de ajutorare preoțesc. — Răspuns scrisorii dlui prim-ministru Nic. Iorga. —

Cu toate grijile de cari e bătută preoțimea din eparhia noastră, între cari și multe de ordin gospodăresc și economic, pentru a-și putea amputa leafa de mizerie ce o primește dela stat, totuși un număr neașteptat de mare și-a făcut timp și cheltuială ca să participe la adunarea din 26 Iunie c., convocată în vederea reorganizării secției Cluj, a Asociației clerului „Andrei Șaguna”. Aproape 100 de inși, consilieri eparhiali, protopopi, profesori de teologie, profesori de religie și preoți, au dat ascultare chemării noastre, ca o dovadă că suntem dornici de a ne strânge rândurile, chiar și în ceasul al-unsprezecelea. Feliul cum a decurs apoi congresul a fost o și mai prețuită dovadă că suntem animați de spirit de înțelegere și disciplină, cum în puține congrese se poate vedea, chiar și când sunt preoțești. În general, de feliul cum a decurs congresul și de rezultatele obținute putem fi mândrii. Din acestea putem deduce că suflul și direcția nouă ce voim să a dăm Asociației clerului „Andrei Șaguna” și apoi Asociației Generale a Clerului, — bine înțeles că cu concursul înțelegător al preoților și din celelalte eparhii, — ne va succede.

Ca ori-ce lucru mare, așa și congresul l-am început cu rugăciune la mica Bisericuță catedrală. Sf. Liturghie a fost săvârșită de frații preoți A. Mușat și I. Cociuban, ajutați de diaconul V. Bogdan, cât și de corul Academiei teologice, sub conducerea prot. Laur. Curea, secretar eparhial. La serviciu a asistat și P. Sf. Sa Episcopul nostru Nicolae Ivan, toți membrii Consiliului eparhial, protopopii și preoții congresiști. La priceasnă protopopul Clujului, Nicolae

Vasiu, a rostit o înălțătoare cuvântare, spunând cam următoarele:

„În fața unei adunări preoțești, înaintea sfântului altar, e firesc ca să se poată vorbi mai bine și mai frumos despre menirea preotului ca slujitor al bisericii și ca factor de conducere în viața socială. E și de datoria noastră să ne gândim asupra acestui rol și să-l precizăm, fiindcă asupra lui există atâtea divergențe de păreri, atât la cei mari cât și la cei mici.

Asupra preoției domină două concepții. Deoparte stă credința ortodoxă, că preoția este o taină; pe de altă parte stă părerea protestantă, că preotul este numai un simplu reprezentant al comunității religioase și valoarea lui e supusă considerațiilor ce îi acordă societatea. Această părere din urmă începe să se înstăpânească în toate cercurile opiniei publice.

Paralel cu această părere se ridică tot mai amenințător și o nouă concepție despre viață și religie, nu bazată pe legi morale dumnezeiești, ci pe legea conștiinții și a opiniei publice, susținând că biserica și preoțimea sunt inutile.

Față de aceste concepții primejdioase, preoțimea este datoare să impună credința ortodoxă, care prin legea ei morală ne cere să lucrăm pentru eternitate. Să fim deplin convinși că noi suntem lumina lumii și lumina nu trebuie ținută sub obroc. În lupta de afirmare ce ni se impune să ținem seamă de rolul frumos ce l-a avut biserica și preoțimea ei în viața neamului, fiind împletite în toate faptele lui mărețe.

Prin datorința ce o avem de a îndruma neamul pe calea moralei creștine, rămânem

răspunzători de calea pe care merge neamul nostru.

„Păstoriți turma lui Dumnezeu, dată în paza voastră, nu cu silnicie, ci cu voce bună, după Dumnezeu, nu pentru câștig urât, ci cu osârdie.

„Nu ca și cum ați fi stăpâni peste Biserici, ci pilde făcându-Vă turmei“, zice ap. Petru. (I. 5, 2, 3).

Să nu uităm că suntem misionari cari trebuie să sămănăm într'una dragoste în ogoarele împărăției acestei lumi. Toate gândurile și faptele noastre trebuie să fie luminate de dragostea lui Christos căci numai în acest chip vom putea să purtăm dumnezeescul nume de „lumina lumii“. Amin.“

Înceindu-se slujba religioasă, în care ne-am fortificat suflete cu gândul la Dumnezeu și ajutorul Lui, toți am plecat în corpe în sala prefecturii județului.

Aici pr. consilier episcopesc stavrofor Dr. Seb. Stanca, primit cu aplauze a deschis congresul rostind următoarea cuvântare:

„Biserica se află astăzi la un punct de răspântie în existența ei. Frământările religioase și atacurile îndreptate împotriva bisericii în alte țări, sunt o dovadă vie că criza generală este numai unul dintre variile aspecte ale crizei religioase morale.

Faptul acesta este un simptom al vremurilor de astăzi, ca o rezultantă a falsei democrații pe care o trimbiță adversarii bisericii robiți de interesele materialismului.

Materialismul este diametral opus concepțiilor fundamentale a religiei lui Christos. Măreția evangheliei zace tocmai în faptul că ea se întemeiază pe problema pur spirituală, cu scopul de a înfrăi pe oameni și a elibera indivizii și societatea de robia materiei.

Forța religiei, respective a bisericii, se fărâmițează și destramă, dacă elementele ei constitutive rămân inerte și impasibile față de evoluția neastâmpărată a vremilor.

Biserica este depozitara adevăratei democrații, a democrației spirituale, în contrast cu democrația omenească, care este încătușată de interesele materiale, îndreptându-se spre o țintă opusă bisericii, a unei oligarhii de dictatură universală.

În fața acestei pseudodemocrații, care desfășoară forțe uriașe, biserica este da-

toare să se desmetească, să reacționeze, salvându-se nu numai pe sine ci pe toți fiii săi cari au fost prinși în vârtejul ritmului nou.

Trebuc să recunoaștem că preoțimea noastră în general se găsește fără o orientare precisă și insuficient pregătită pentru a duce această luptă grea de misionarism spiritual.

Dușmanii bisericii cunoscând că biserica este cel mai puternic stâlp al statului, o atacă mai înverșunat pe ea și pe slujitorii ei, știind că dărâmandu-o pe ea, dărâmă și temeliele statului. În slujba acestor distrugători s'au pus în mod inconștient și mulți cârmuitori ai statului nostru, contribuind prin atitudinea și neînțelegerea lor la slăbirea puterii bisericii.

Din aceste constatări se desprinde o singură povată, ca la răspântia de întunec și lumină, unde ne aflăm, — Biserica trebuie să o ia curajos înainte, eroid ...spre singura zare de unde putem privi cu încredere retragerea apelor năvălitoare: zarea de iubire a tuturor, de muncă neprecupețită și de jertfă în spirit creștin, a fiecăruia, a celor mai buni pentru a izbăvi nația de azi, de mâne, de totdeauna. „În furtuna urii, în furia plâsmuirilor de desagregare socială, biserica trebuie să liniștească neastâmpărul și durerea oamenilor, rămânând mereu lumina vie a lumii“. (G. D. Murgu).

Iar pentru noi slujitorii acestei biserici, se impune, mai presus de toate, să ne strângem rândurile, pentru a putea prin acțiuni solidare să înfruntăm și să biruim loviturile cari ni se dau, iar în scopul acesta avem nevoie să ne fortificăm ascendentul asupra poporului nostru, să captăm pe seamă noastră sufletul și voința acestui popor, în așa feliu ca să nu-l mai poată amăgi ispitele demagogiei democratice de azi. Să devenim stăpâni pe dragostea celor păstoriți de noi și aceasta o putem face numai prin mijloacele ce le indică evanghelia.“ (Aplauze).

În timpul rostirii acestei cuvântări a intrat în sală P. Sf. Sa Episcopul nostru Nicolae Ivan, primit cu aplauze și ovații. Corul Academiei teologice a cântat „Pe Stăpânul“. P. On. Dr. S. Stanca, intrerupându-și cuvântarea, a salutat pe P. Sf. Sa, spunând că manifestația ce i se face P. Sf. Sale este semnul de dragoste și devota-

ment cu care este încunjurat pentru pagina glorioasă de activitate ce a înscris-o în istoria bisericii noastre. Ne-am adunat să ne strângem nu numai rândurile, ci să ne strângem și în jurul stăpânilor noștri. Ne exprimăm bucuria că avem pe P. Sf. Sa între noi ca cel mai vrednic preot, care este și părintele și conducătorul nostru. Îl asigurăm că vom fi alături în toate chestiunile mari. Să trăiți Prea Sfințite la mulți ani!

P. Sf. Sa Episcopul Nicolae, vădit emoționat de căldura și entuziasmul cu care a fost întâmpinat, a răspuns următoarele: Congresul de astăzi poate că trebuia să se țină mai de mult. Împrejurările numai acum ne-au îngăduit să ne adunăm la întrunire frățescă. Sunt sigur că toți preoții din eparhie, cari lipsesc, sunt cu sufletul aici. Sunt mulțumit de numărul frumos în care v'ați adunat și's sigur că congresul va aduce rezultate bune, ținând seamă de programul fixat.

Vă rog să discutați cu toată demnitatea și seriozitatea, căci numai așa vom menține și ridica prestigiul tagmei. Din cuvântarea pr. protopop Vasiliu și a pr. președinte ați putut înțelege rostul și menirea preoției. Fiecare să poarte în sufletul său dragostea față de sfântul altar, biserica și credința strămoșască.

Niciodată să nu ne normeze partea materială a slujbei noastre, ci totdeauna să aveți în vedere partea sufletească, singură care Vă poate aduce adevărata mulțumire.

Vă mulțumesc și rog pe Dumnezeu să reverse darul său peste lucrările acestui congres. (Aplauze).

După încheierea cuvântării, președintele declară congresul de deschis și face un mic istoric asupra situației Asociației „Andrei Șaguna” secția Cluj.

Cea dintâi delegație pentru organizarea secției Cluj, a avut-o pr. Dr. I. Lupaș. Dându-și dimisia la scurtă vreme, am primit eu delegația. Am pus în lucrare conferințele și cercurile religioase. Venind legea de organizare bisericească, cercurile religioase și conferințele preoțești au fost încadrate în lege. În urma acestei împrejurări Asociația clerului „Andrei Șaguna” urmă să se organizeze pe baze pur profesionale. Am cerut acest lucru, fără ca să ni se dea as-

cultare. De atunci am stat în completă pasivitate, dându-mi în diferite rânduri dimisia din prezidenția secției, fără să mi se primească.

Vremea a dovedit că felul cum a funcționat Asociația „Andrei Șaguna” nu corespunde intereselor preoției și bisericii. Atât în chestia legii cultelor, cât și în a Concordatului, n'a putut face nimic apreciabil. Dacă ieșeam și noi cu praporii, suntem siguri că nu se votă nici una din aceste legi.

În vremea din urmă se pare că și cei dela Conducerea Asociației au constatat că trebuie să i se dea altă directivă. Noi am ajuns la soluția că trebuie reorganizată din temelie. În vederea pregătirii acestei reorganizări pe baze pur profesionale a preoției, după Adunarea eparhială din acest an, ne-am întrunit toți preoții câți am fost în Cluj, — ei mi-au dat încredințarea de a concheta preoția eparhială la un congres, în care să discutăm această chestiune. Părerea mea este să reorganizăm secția Cluj, în cadrele Asociației clerului „Andrei Șaguna”, ca să putem apoi acționa la centrul Asociației pentru reformarea ei pe baze noi, corespunzătoare timpului și împrejurărilor.

Dându-se cuvântul protopopului N. Vasiliu, P. On. dsa pledează pentru organizarea clerului din întreaga țară, într'o asociație unică, căci numai așa ne vom putea apăra interesele. Dă ca exemplu Asociația Corpului didactic. Prin hotărârile ce vom lua trebuie să dăm impulsul pentru o organizare de acest fel cu caracter profesional.

În acelaș senz vorbesc prof. I. Pop din Aiud, prof. Dr. I. Vască și prot. D. Antal, adăugând și aceea că mai practic este să ne organizăm deocamdată în cadrele Asociației „Andrei Șaguna” și de aici să acționăm pentru o reorganizare fundamentală care să se estindă și asupra Asociației generale a clerului.

P. Sf. Sa Episcopul Nicolae Ivan, arată congresului părerile ce le are și constatările făcute despre Asociația „A. Șaguna” și Asociația generală a clerului, la adunările căreia, durere, a fost puțină disciplină și puțin respect față de ierarhie, sau față de spiritul de adunare.

P. Sf. Sa adoptă părerea de a se organiza preoția într'o asociație generală,

însă să se facă cu elemente distinse, câte 10—12 din fiecare eparhie, cari ca'ntr'un parlament preoțesc să discute și soluționeze toate chestiunile mai importante ale preoțimii din întreagă țara. Să se evite congresele prea mari, unde pot veni elemente demagogice, cari prin atitudini nedisciplinabile, pot zădărnici discuțiile serioase.

Ca o concluzie a celor discutate, președintele propune următoarele desiderate, care se primesc cu unanimitate:

1. Adunarea decide reorganizarea secției Cluj, în cadrele Statutelor Asociației. Având însă în vedere că dispozițiile statutelor privitoare la conferințele preoțești și cercurile religioase, prin legea de organizare bisericească, au căzut în atribuțiile consiliilor eparhiale, — adunarea cere ca Asociația să se preocupe mai întâi de problemele profesionale ale preoțimii și să înceapă fără amânare acțiunea pentru repararea nedreptăților din trecut și revindicarea prestigiului a drepturilor bisericii și a clerului ortodox, garantate prin însași constituția țării.

2. Adunarea cere ca Asociația să execute pct. 9 din art. 11 al statutelor, contopirea întregii preoțimii ortodoxe din România într'o singură uniune profesională cu centrul în București, având la conducere un comitet central în care să fie reprezentate toate secțiile și toate categoriile de preoți, (sub prezidenția unui preot activ). Comitetul central al Asociației să ia inițiativa pentru realizarea acestei Uniuni.

Pr. consilier eparhial Andrei Ludu, face un foarte documentat referat în chestiunea pensionării preoților, arătând istoricul ei, cu intervențiile și rapoartele ce s'au făcut la stat, răspunsurile primite, apoi atitudinea ce au luat-o celelalte eparhii din mitropolia Ardealului și înfârșit stadiul în care se află astăzi. În concluziune propune enunțarea următoarei moțiuni:

„Preoțimea ortodoxă română din eparhia Vadului, Feleacului și Clujului, întrunită în congres la 26 Iunie 1931, pentru soluționarea corespunzătoare a problemei pensionării personalului bisericesc, azi nesatisfăcătoare,

1. se identifică întru toate cu concluzele Adunării eparhiale a Clujului Nr. 22/1930

și 27/1931, prin cari s'a hotărât începerea tratativelor cu statul pentru neamânata încorporare a personalului bisericesc la Casa generală de penziuni a statului, prin intermediul Congresului Mitropolitan al Ardealului, a cărui convocare și întrunire o solicită de urgență;

2. roagă insistent Consiliul și Adunarea eparhială, ca și până la realizarea acestei transacțiuni cu Statul, să majoreze în mod statutar și stabil penziunile pensionarilor eparhiei, până la suma ce o dă statul ca penziune funcționarilor săi cu salarii similare — și

3. apelează la solidarizarea fraților preoți din celelalte eparhii ale Mitropoliei Ardealului în acțiunea pentru revindicarea doleanțelor îndreptățite ale preoțimii.“

P. Sf. Sa Episcopul Nicolae, mulțumește raportorului pentru documentatul referat făcut, și informează congresul asupra chestiunii întrunirii Congresului Mitropolitan, legată de delegația Fundațiunei Gojdu.

Mai vorbesc prof. Dr. I. Vască, prot. Vasii și consilierul Dr. Seb. Stanca, după care se primește moțiunea propusă de P. On. consilier eparhial Andrei Ludu.

La propunerea P. Sf. Sale Episcopului Nicolae, se redactează și se espediază următoarele două telegrame:

M. Sale Regelai Carol al II-lea.

Preoțimea ortodoxă a eparhiei Clujului, întrunită în adunarea Asociației clerului „Andrei Șaguna“, salută cu respect și devotament pe M. Voastră, purtătorul Coroanei, și Vă dorește ani mulți de domnie fericită, spre binele țării întregite și a bisericii naționale, — și mulțumirea poporului, care V'a dorit în fruntea țării și în scaunul fericțiilor și glorioșilor înaintași.

Dlui Nicolae Iorga, prim-ministru.

Preoțimea ortodoxă a eparhiei Clujului, întrunită în adunarea Asociației „Andrei Șaguna“, salută cu respect și devotament pe primul sftnic al Tronului și Vă roagă, potrivit trecutului Dvoastră, să ocrotiți interesele bisericii și ale clerului nostru în măsură egală cu celelalte biserici, privilegiate la buget de guvernul trecut, — și se ne faceți posibilă continuarea zidirii catedralei, care stagnează din lipsă de fonduri și ne umilește în fața streinilor cu pagube morale neprecalculabile.

Prot. L. Curea, cetește referatul P. On. consilier eparhial Dr. V. Sava, care fiind la parlament, n'a putut participa la con-

gres, în chestiunea salarierii personalului bisericesc. În concluziune propune să se ceară actualului guvern:

1. *Comisiunea pentru întocmirea proiectului de lege pentru salarizarea clerului să-și continue și termine lucrările, pentru a se intra în legalitate.*

2. *Să se intervină ca în întreagă biserica ortodoxă română să se execute legea de organizare bisericească și legea cultelor.*

3. *On. Minister să întocmească regulamentul pentru aplicarea legii cultelor.*

4. *Să se aplice legea pentru restituirea drepturilor întregului personal bisericesc, votată în primăvara anului acestuia.*

5. *Ajutorul cultelor să se dea de către stat în conformitate cu legea cultelor, adecă proporțional cu mijloacele de cari dispune fiecare biserică.*

6. *Ajutorul dat bisericii ortodoxe române să se dea conform legii prin eforia bisericească, căci azi ne găsim în afară de lege în această privință.*

7. *Să se intervină la cei cu cădere, ca credincioșii noștri să înceteze cu atacurile motivate și nemotivate ce se aduc în public prin ziare la adresa capilor bisericii, pentru că aceste atacuri servesc numai interesele dușmanilor bisericii noastre. Fiecare credincios, care se crede că are ceva de îndreptat și poate îndrepta ceva, să intre în organizațiile legale ale bisericii și aici să lucreze la îndreptare.*

8. *Să se ceară un tratament egal pentru cântăreții noștri bisericești cu cei din vechiul regat și Basarabia.*

Propunerile se primesc cu unanimitate.

Prof. L. Cureau face o dare de seamă asupra fondului „Casa preoților”. În anul 1922 într'un congres preoțesc s'a hotărât înființarea unui fond pentru clădirea unui cămin pe lângă Universitatea din Cluj, pentru fiii de preoți. La eparhia noastră până acum s'a adunat frumoasa sumă de 1,223.036 Lei. Ce s'a adunat și 'n alte eparhii ale Mitropoliei noastre, nu se știe precis, de aceea se decide să se ceară informațiuni și dela celelalte eparhii, și dacă s'a adunat o sumă suficientă să se procedeze la înființarea „Casei preoților”.

Prof. consilier eparhial A. Ludu, prezintă proiectul „Fondului de ajutorare preo-

țesc”, conform regulamentului publicat în „Renașterea” nr. 23—1931. Înființarea acestui fond se votează unanim cu mare însuflețire, și intrând în vigoare deodată cu incasarea taxelor, pe cât posibil cu data de 1 Iulie c. Pentru administrarea fondului se alege o comisiune compusă din consilierul eparhial A. Ludu, pr. A. Mușat, Cluj și pr. Gh. Suci, Cojocna.

Președintele Dr. S. Stanca, prezintă și congresul aprobă unanim și următoarele desiderate:

1. *Ministeriul Cultelor*, care s'a dovedit dela inactivarea sa ca un factor de imperioasă necesitate și utilitate în organismul statului nostru pentru reglementarea și privegherea raportului dintre diferitele culte ale țării noastre între ele și în raport cu statul, să fie restaurat în cadrele în cari a funcționat înainte de desființarea lui nejustificată de nici un fel de considerație de stat.

2. *Convenția încheiată cu papa dela Roma*, fără precedent în statul românesc și cu atât mai puțin justificată în România mare, care și-a regulat raportul intern dintre culte prin legea cultelor, fiind deoparte jicnitoare pentru biserica noastră prin faptul că sancționează privilegiile ursite de stăpânirile de ieri, intenționat pentru distrugerea noastră, iar de altă parte fiind în contradicție cu principiile fundamentale ale constituției, — să fie denunțată, rehabilitându-se astfel prestigiul statului și al bisericii noastre.

3. *Articolul omis 45 din Legea Cultelor*, rămas nelămurit care perpetuiază nedreptatea unui trecut de veacuri pentru biserica noastră, — să fie reglementat în spiritul dreptului de proprietate individuală a comunităților bisericești, singurele creatoare și susținătoare ale proprietăților lor și în consecință îndreptățite la principiul de autodeterminare asupra acelor proprietăți, iar instrucția pentru schimbările de cult, ticluită cu tendințe vădite împotriva bisericii noastre, să fie modificată în spiritul legii, omițând restricțiile cari caută să împiedece exprimarea voinții libere a celor interesați.

4. Adunarea cere realizarea p. 13 din art 11 al statutelor, înființarea unui organ propriu preoțesc pentru apărarea bisericii și a problemelor profesionale ale preoțimei, suprimându-se în acest scop tipărirea

analelor anuale și întrebuintarea cotizațiilor membrilor pentru acest organ.

5. Pentru asanarea disciplinei interne în biserică, adunarea cere Sf. Sinod și Consiliului Central:

- a) suprimarea tuturor cumularzilor;
- b) înlăturarea tuturor privilegiilor și favorurilor politice;
- c) disciplinarea îndată și sancționarea urgentă a tuturor clericilor, fie inferiori, fie superiori, cari contribuie prin scrisul sau prin faptele lor la diminuarea prestigiului clerului și a bisericii;
- d) suprimarea vagabondajului călugărilor și reținerea lor în mănăstiri;
- e) reglementarea și acapararea tuturor asociațiilor religioase mirenești și societăți creștine sub conducerea bisericii, deoarece experiența anilor din urmă ne-a dovedit că aceste societăți, cari au luat în antrepriză harul divin, cu sau fără clerici la conducere, sunt nuclee pentru importul sectarismului;
- f) accelerarea justiției bisericești și modificarea regulamentului disciplinar;
- g) introducerea recăsătoriei preoților văduvi.

Președintele cetește și următorul răspuns adresat dlui prim-ministru N. Iorga, la scrisoarea ce a adresat-o preoțimei înainte de alegeri:

Domnule Ministru!

Am primit scrisoarea Dvoastră adresată tuturor preoților noștri, cu frumoasa hotărîre de a face curățirea elementelor rele ale clerului și oprirea amestecului preoțimii în tulburarea care bătute societatea omenească.

Vă mulțumim pentru interesul și grija deosebită pe care intenționați să o dați și în noua calitate de președinte al consiliului de miniștri, bisericii și clerului nostru. Ca cel mai mare istoric al bisericii noastre, am avut bucuria să constatăm de nenumărate ori o deosebită sollicitudine din partea Dvoastră pentru problemele bisericii noastre. Iar acum avem bună nădejde că omul care a avut pururea cea mai clară înțelegere pentru nevoile noastre, ajuns în fruntea treburilor obștești ale țării, va spulberă norii, cari stăruie de ani de zile asupra bisericii și a clerului ortodox și va face să răsară și pentru aceștia soarele dreptății.

Să ne permiteți însă să facem o modestă observare în legătură cu scrisul Dvoastră. Recunoaștem că precum în toate tagmele profesionale, așa și în tagma preoțească, sunt unele elemente cari nu cadrează cu misiunea duhovnicească pentru care s'au pregătit. Îi știm și îi cunoaștem și noi înșine am luat măsuri pentru curățire. Dacă însă

în cazuri sporadice unii preoți nu sunt întocmai la culmea chemării lor, preoțimea noastră în general n'a stat și nu stă nici azi „în fruntea desmățului de care suferă țara“. Dacă desmățul acesta s'ar reduce numai la elementele mai slabe ale clerului, țara aceasta n'ar avea prilejul dureros de a fi așa cum este și tămăduirea cangrenei într'o clipă s'ar putea realiza. O știm cu toții și o știți și Dvoastră, că durerile țării își au obârșia altundeva și nu la locul cel dintâi în sinul clerului. Ci dimpotrivă, tocmai clerul nostru a fost acela care a avut să îndure cele mai grele nevoi pe urma năpastei meschine urzite de alții.

În firul acestor idei să ne dați voie să răspundem la apelul Dvoastră tot cu un apel din partea noastră.

De 12 ani de când din darul lui Dumnezeu și a vitejiei ostașului român, suntem oblăduiți de mult dorita Românie mare, n'au fost puține prilejurile în cari clerul și biserică noastră a avut să îndure lovituri și desiluzii nemeritate. Va fi în parte și vina noastră, dar este mai ales vina celor ce au cărmuit această țară, că de repetate ori ne-au călcat în picioare și ne-au umilit pentru că am cerut și noi o fărâmă de dreptate, pe care ni-a oferit-o dela început constituția acestei țări.

Nu e locul ca să facem aci pomelnicul acestor umiliri. Ajunge dacă am face amintire de unele momente mai însemnate, de pildă de suprimarea Ministeriului de culte, de faimosul articol 45 al Legii Cultelor, de jicnitoarea alcătuire a Concordatului și mai ales de batjocura fără pereche din bugetul statului pe 1931.

Nu știm dacă în uriașa Dvoastră muncă ați avut răgaz ca să puneți în cumpăna judecării drepte aceste lovituri, ce ni-s'au dat, noi vă stăm însă la dispoziție și vă dovedim că ceea-ce s'a făurit împotriva noastră, mai ales în anul din urmă, întrece ori-ce măsură de intoleranță. Ori-care altă tagmă de slujbași ai statului, în asemenea împrejurări ar fi găsit mijloace de reacțiune, chiar violență, — clerul nostru a îndurat însă toate nedreptățile cu răbdare apostolică și cu nădejdea evanghelică a unor vremuri mai bune.

Domnule Ministru!

Clerul și biserică noastră nu cere recunoștință pentru jertfele uriașe, chiar jertfe de sânge, ce le-a adus pentru înfăptuirea idealului național. Nu cere favoruri și privilegii, pe cari nu le-a avut niciodată sub stăpânirile trecute.

Dacă țara aceasta însă mai are nevoie de serviciile bisericii ortodoxe, această biserică și clerul ei cere să fie eliberată de umilirile din trecut și *absolută dreptate* pentru toți, egalitate pentru toate cultele în proporția numărului sufletelor, a situației materiale a fiecăreia și a contribuției pe care o dă fiecare pentru propășirea statului național românesc, așa după cum precizează limpede constituția acestei țări.

Și cum vedem din declarațiile Dvoastră, dle Ministru, Dvoastră sunteți aplicat să faceți această reparare a dreptății.

Clerul ortodox din Ardeal, indiferent de orice preocupări, a avut un adevărat cult pentru personalitatea Dvoastră, iar acum în fața hotărârii pe care o preconizați de a întronă dreptatea și legalitatea în această țară, clerul nostru nu va sta o clipă la îndoială ca să dea celor ce pot și vreau să îndrume țara în albia dreptății sociale, tot concursul său de întreg ascendentul pe care îl are încă, cu puține excepțiuni, asupra enoriașilor săi, pentruca să vadă cu un cîș mai de vreme realizată opera de asanare morală. Căci este convins că numai o refacere morală și dreptatea și legalitatea egală pentru toți, este singura garanție pentru viitorul acestei țări.

Acestea se vor comunica: Comitetului central, tuturor Asociațiilor preoțești din țară, Asociației generale București, Sf. Sinod, Consiliului central și Presei.

Moțiunile votate se completează cu propunerea prot. A. Ludu, de a se cere dela Stat $\frac{1}{9}$ și 25% adaus la salariu pentru preoții cari n'au sesiuni parohiale, — apoi cu propunerea pr. Câmpean, de a se șterge impozitul pe venitul epitrafilului, care la noi e aproape inexistent.

Pentru întocmirea listei membrilor cari urmează să fie aleși în comitetul secției Cluj, se esmite o comisiune de candidare compusă din protopopii Grigore Pletosu, Bistrița, Iovian Mureșian, Turda, Șt. Rusu, Tg.-Mureș și D. Antal, revizor eparhial.

La propunerea acestei comisiuni, se alege cu unanimitate următorul comitet, la întocmirea căruia s'a avut în vedere reprezentarea tuturor categoriilor de preoți și anume din centru (4), protopopi (4), preoți (4), un profesor dela Academia teologică și un profesor de religie. S'a mai avut în vedere și aceea ca cei aleși să fie în apropierea Clujului, putându-se deplasa ușor la ședințe.

Președinte: Prot. stavrofor Dr. Sebastian Stanca, consilier eparhial. Secretar: Prot. Dumitru Antal, revizor eparhial. Membrii: Prot. Andrei Ludu, consilier eparhial, Dr. Vasile Sava, consilier eparhial, prof. Dr. Ioan Vască, rectorul Academiei teologice, prof. Patrachie Curea, profesor de religie Cluj, protopopii Iovian Mureșian-Turda, Zaharie Manu-Dej, Romul Popa-Luduș și Nicolae Vasiiu-Cluj, preoții Ion Goron-Cluj, Ioan Fodorean iun.-Valea-Bulzului (Abrud), Gheorghe Suciuc-Cojocna, Vincentiu Orășan-Viișoara (Turda).

Înceindu-se ordinea de zi, președintele mulțumește congresiștilor pentru participare în număr așa de frumos, cât și pentru atmosfera demnă și cu adevărat preoțească, în care au făcut să decurgă desbaterile congresului.

În numele congresiștilor protopopul Iovian Mureșian exprimă cele mai adânci mulțămite președintelui, pentru tactul și înțelepciunea cu care a condus congresul. Dorește ca hotărârile importante ce s'au adus să poată fi și realizate în timpul cel mai scurt.

Ne-am despărțit cu convingerea că preoțimea noastră este un element de deplină ordine și că organizată într-o asociație generală preoțească, va putea acționa cu demnitate și cu succes pentru apărarea intereselor ei profesionale, de cari depind în măsură destulă, entuziasmul pastoral și dragostea de muncă ce trebuie să o depunem la întărirea morală a credincioșilor noștri.

Să îndrăsnim numai și vom birui.

Prot. D. Antal

* CRONICĂ *

Știre personală. Prea Sfinția Sa Episcopul nostru Nicolae Ivan, în ziua de 4 Iulie a plecat la Borsec, unde va petrece o lună de zile. Dorim iubitului nostru Stăpân liniște deplină pentru a se putea recrea după munca istovitoare ce a depus-o pentru bunul mers al eparhiei.

— „Renașterea“ în timpul vacanței va apărea tot la două săptămâni, câte doi numeri deodată.

Darea de seamă despre sfințirea bisericii din Someșul-cald, se va publica în numărul viitor al „Renașterii“.

Hirotonire. Cucernicul diacon Theodor Lazar, a fost hirotonit într-un preot și duhovnic, în ziua de 29 Iunie a. c. și numit preot ajutător pe lângă parohul Alexandru Popovici din Cușma.

Salariile preoților din eparhia noastră, pe lunile Aprilie și Mai c., au început să se achite prin intermediul oficiilor protopopești.

✿
✿

PARTEA OFICIALĂ
CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ

Nr. 4239—1931.

Comunicat oficial.

Spre știre și conformare strictă, comunicăm mai jos ordinul Ministerului Cultelor, Comisiunea Monumentelor istorice, Nr. 653 din 15 Iunie 1931:

„Întrucât în nenumărate rânduri s'a constatat înstrăinarea icoanelor vechi, uneori din cele mai prețioase documente artistice românești, de către preoții parohii, cari le vând pe prețuri derizorii anticarilor, sau le schimbă cu altele noi, fără valoare, — avem onoare a ruga pe P. Sf. Voastră, să binevoiască ca prin circulări adresate preoților parohii din acea Eparhie, să se oprească acest comerț nepermis preoților.

De asemenea li se vor pune în vedere aceeași interdicție de a vinde și schimba argintărie, cărțile, odoarele, vesmintele și toate rămășițele vechi aflate în biserică; chiar când aceste obiecte ar fi scoase din uz, preoții le vor păstra, neputând a lua nici o măsură de înstrăinare a lor, fără de a fi fost cercetate de un delegat al Comisiunii Monumentelor Istorice.

Toate parohiile vor fi invitate a face un inventar al acestora, a cărui copie se va înainta Ministerului.

De asemenea nu se mai zugrăvește nici o biserică în exterior sau interior dacă biserica e mai veche de 70—80 ani și are vechi picturi și nici nu se va face vre-o reparație asupra ei înainte de a cere avizul Ministerului (Comisiunii Monumentelor Istorice).

Aceleași dispozițiuni se vor observa și pentru obiectele mai sus menționate: icoane, argintărie, cărți, odoare, vesminte.“

Inventarul în care se va evidenția și data zidirii bisericii, a materialului din care e clădită precum și dacă e pictată sau nu, ni se va înainta prin oficiile protopopești din fiecare parohie materă și filie, până la 1 Septembrie 1931.

Cluj, la 20 Iunie 1931.

Consiliul eparhial.

Nr. 3652—1931.

(33) 1—2

CONCURS DIN OFICIU

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. a treia *Pădureni*, din protopopiatul Turda, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Renașterea“, — pe lângă următoarele condițiuni:

1. Dotațiunea dela stat, conform cvalificațiunei.

2. Locuința în natură cu supraedificațiile necesare și grădină cu pomi.

3. Sesiune parohială 11 jughere, arător și cositor și drept de pășunat.

4. O litră (mierță) de cucuruz dela fiecare fum (circa 80 case) din care compete cantorului $\frac{1}{3}$ și crâșnicului $\frac{1}{10}$, precum și câte o zi de lucru dela fiecare casă, cari privesc numai pe preot.

5. Stola îndatinată.

Impozit. după realități le suportă preotul.

Reflectanții își vor înainta cererea cu documentele prescrise Consiliului eparhial din Cluj și cu prealabila înștiințare a oficiului protopopesc, se vor putea prezenta în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Cluj, la 30 Iunie 1931.

Consiliul eparhial.

Nr. 345—1931.

(31) 3—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh din parohia *Păniceni*, din protopopiatul Huedin se publică concurs cu termen, de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Casă parohială cu supraedificatele de lipsă.

2. Sesiunea parohială 22 jug. 89 stânjini.

3. Stola uzitată.

4. Întregirea dela stat, conform coalei B. și cvalificațiunei celui ales.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererea cu documentele prescrise subsemnatului oficiu, iar cu prealabila noastră încunoștiințare se vor putea prezenta în parohie pentru a cânta, respective a celebra și a face cunoștință cu poporul.

Concurenții au să prezinte act de învoire dela P. Sf. Sa Episcopul nostru, fără de care nu vor putea fi luați în candidare.

Huedin, 8 Iunie 1931.

Oficiul protopopesc ort. rom. în conțelegere cu consiliul parohial din Păniceni.

Aurel Muntean, protopop.

A apărut:

Prețul 40 Lei.

Pr. Ion Goron „NOUA LEGE“
 cuvântări despre fericirile evanghelice.

Pentru preoții din eparhie și pentru abonații „Renașterei“ 30 Lei.